

УДК 351.74: 075.2

О. ЯРЕМЕНКО, кандидат наук з державного управління, доцент**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ:
СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ**

Анотація. У статті досліджуються структурно-функціональні аспекти державного управління інформаційною сферою в Україні. Проаналізовано становлення системи органів виконавчої влади, що здійснюють управління інформаційною сферою, а також компетенцію Держкомтелерадіо України.

Сучасні суспільні трансформації передбачають активну участь держави в розвитку інформаційного суспільства та актуалізують проблему наукового аналізу державного управління інформаційною сферою.

Інформаційна сфера як надзвичайно складна система відносин щодо обігу інформації в суспільстві і державі є об'єктом наукових досліджень вітчизняних учених Швеця М.Я., Калюжного Р.А., Брижка В.М., Гавловського В.Д., Кормича Б.А., Кушакової Н.В., Макаренка Д.В., Орлова К.І., Почепцова Г.Г., Хахановського В.Г., Цимбалюка В.С., Фурашева В.М. та інших. У їх працях аналізуються правові, організаційні та технічні проблеми розвитку інформаційної сфери. В той же час, окремого дослідження потребують структурно-функціональні аспекти державного управління інформаційною сферою в Україні.

Метою цієї статті є дослідження процесу становлення органів державної виконавчої влади, які здійснюють управління інформаційною сферою та реалізують державну інформаційну політику, класифікація цих органів та аналіз їх структури і функцій.

Сучасна наука трактує державне управління як практичний, організуючий і регулюючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, збереження або перетворення, що спирається на її владну силу [1, с. 63]. При цьому, вітчизняна юридична література оперує так званими “широким” і “вузьким” трактуваннями державного управління. В першому випадку під ним розуміють сукупність усіх видів діяльності держави, в іншому – діяльність, що здійснюється у сфері виконавчої влади [2, с. 11]. В цій статті під державним управлінням розуміється виконавчо-розпорядча діяльність органів державної виконавчої влади.

В суспільних відносинах, різноманітних видах діяльності й багатоманітних соціальних ролях держава управляє не всіма, а тільки тими їх проявами, сторонами і взаємозв'язками, які мають значення для всього суспільства, відносяться до реалізації загальних потреб, інтересів та цілей [3, с. 14]. В той же час, на різних етапах історичного розвитку соціуму управлінська роль держави по відношенню до тих чи інших сфер суспільної життєдіяльності постійно змінюється.

Інформаційний фактор суспільного розвитку набуває глобального значення, що дає підстави констатувати наявність феномену інформаційної революції як результату двох паралельних процесів: постійного зростання ролі та обсягів інформації, необхідної для забезпечення життєдіяльності суспільства, та вдосконалення технологій її накопичення і поширення [4, с. 91]. У результаті цього інформаційна сфера трансформувалась в пріоритетну галузь суспільної життєдіяльності і набула значення одного з ключових об'єктів державного управління.

Термін “інформаційна сфера” досить часто зустрічається в чинному законодавстві

України, однак чіткої її нормативної дефініції не існує, як і однозначного юридичного закріплення складових цього поняття. Рамки інформаційної сфери побічно окреслено в статті 3 Закону України “Про інформацію”, яка містить вказівку на те, що дія закону поширюється на інформаційні відносини, які виникають у всіх сферах життя і діяльності суспільства і держави при одержанні, використанні, поширенні та зберіганні інформації [5].

Значно об’ємніше трактування інформаційної сфери міститься в проекті Закону України “Про Концепцію державної інформаційної політики”, де вона визначена як сукупність інформаційних ресурсів, інформаційної інфраструктури, суб’єктів інформаційних відносин, які забезпечують збирання, зберігання, використання та поширення інформації, а також системи правового регулювання суспільних відносин у цій сфері й організації виробництва засобів [6].

Крім проблеми неоднозначності щодо нормативного трактування, інформаційна сфера характеризується також високим рівнем складності для державного управління. Стан активної динаміки інформаційної сфери і високі темпи її розвитку не завжди дають можливість державі оперативно реагувати за допомогою управлінських засобів на нові інформаційні явища та процеси.

Державне управління інформаційною сферою носить галузевий характер, а такий вид управління, як зазначає Курашвілі Б.П., передбачає здійснення восьми груп функцій:

- організація системи і процесу управління;
- визначення та реалізація політики і стратегії розвитку галузі;
- забезпечення розвитку науково-технічного потенціалу галузі;
- мобілізація та використання ресурсів галузі;
- ситуаційне управління структурами галузі;
- управління розвитком інфраструктури галузі;
- маркетинг і ринок продукції галузі;
- управління інвестиціями, розвитком робочих місць і підготовкою кадрів [7, с. 72].

При цьому, первинну роль відіграє організація системи державного управління, суб’єктом якого виступає держава як базовий політичний інститут політичної системи і політичної організації суспільства, який створюється для налагодження життєдіяльності суспільства в цілому і здійснення політичної влади домінуючою частиною населення у соціально не однорідному суспільстві з метою забезпечення його цілісності і безпеки, задоволення загальносоціальних проблем [8, с. 97]. В той же час, державне управління набуває державно-організованих форм, які обумовлені функціями та методами впливу на соціальні відносини. На поверхні державно-правових явищ ці форми проявляються насамперед у структурах державного управління і через ці структури реалізуються [9, с. 56]. Як зазначає Атаманчук Г.В., в якості системоутворюючого елемента організаційної структури державного управління виступає державний орган, пов’язаний із формуванням і реалізацією державно-управлінського впливу [10, с. 114].

Таким чином, безпосередньо державне управління здійснюють органи державної виконавчої влади, в системі яких діє розподіл функцій, в основі якого знаходяться сфери впливу, рівень владних повноважень, мета діяльності та організаційні форми її здійснення [11, с. 25]. За цими ж принципами можна класифікувати органи державного управління інформаційною сферою.

За організаційно-правовою формою ці органи поділяються на міністерства, державні комітети, державні служби, органи із спеціальним статусом, урядові органи, управління; за підпорядкованістю – органи, що підпорядковуються Кабінету Міністрів України як вищому органу в системі виконавчої влади, та органи, що підпорядковуються

центральною владою; за територією поширення управлінського впливу – на центральні та місцеві.

Базовою є класифікація органів державного управління інформаційною сферою за їх компетенцією в цій галузі. За цією ознакою вони поділяються на органи загальної та спеціальної компетенції. До органів загальної компетенції відносяться Кабінет Міністрів, Міністерство освіти і науки, Міністерство юстиції та інші органи центральної виконавчої влади, які здійснюють окремі управлінські функції в сфері інформаційних відносин. Органами спеціальної компетенції є ті, що здійснюють безпосереднє управління тими чи іншими елементами інформаційної сфери. Залежно від конкретного виду інформаційних відносин, на які здійснюється управлінський вплив, органи спеціальної компетенції можна поділити на:

- органи, які здійснюють загальне управління інформаційною сферою та реалізують державну інформаційну політику (Державний комітет телебачення і радіомовлення України);
- органи, що формують і забезпечують реалізацію державної мовної політики та державної політики у сфері захисту суспільної моралі (Міністерство культури і туризму України);
- органи, які здійснюють управління в галузі одержання і зберігання інформації (Державний комітет статистики України та Державний комітет архівів України);
- органи, що здійснюють моніторинг та аналіз окремих видів інформації (Державний комітет фінансового моніторингу України).

Запропонована класифікація стосується органів, що здійснюють державне управління гуманітарними аспектами інформаційної сфери, тобто забезпеченням свободи слова та права на інформацію, поширенням інформації ЗМІ, видавничою діяльністю та інші відносини, пов'язані з обігом інформації в суспільстві й державі. Аналіз нормативно-правових актів, що регулюють інформаційні відносини свідчить про те, що суб'єкти правотворчості під інформаційною сферою розуміють саме її гуманітарний аспект. Так, в 2006 р. кошти, передбачені в державному бюджеті на розвиток інформаційної сфери, були використані на технічне переоснащення обласних державних телерадіокомпаній, випуск книжкової продукції, підтримку творчих спілок у сфері засобів масової інформації, трансляцію телерадіопрограм, вироблених для державних потреб, фінансову підтримку преси, забезпечення участі України у міжнародних форумах, конференціях і виставках, для збирання, обробки та поширення офіційної інформаційної продукції [12].

В той же час, технічна складова обігу інформації в суспільстві, тобто система засобів передачі, зберігання, обробки, захисту інформації, застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки, якоюсь мірою виведена в нормативно-правових актах за межі інформаційної сфери і охоплюється терміном “інформатизація”. У сфері інформатизації функціонують органи, які здійснюють державне управління в галузі телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом України та надання послуг поштового зв'язку (Міністерство транспорту та зв'язку України), та органи, що забезпечують організацію спеціального зв'язку та захист інформації (Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації).

Виходячи з того, що в чинному інформаційному законодавстві України закладена концепція гуманітарного розуміння інформаційної сфери, проаналізуємо становлення системи державних органів, що здійснюють управління саме цим аспектом інформаційної сфери.

В цьому процесі можна виділити кілька етапів розвитку. Перший етап (1990 – 1994 рр.) характеризується тим, що органи державного управління інформаційною сферою України формували Кабінет Міністрів України, а їх система базувалась на правонаступництві органів державного управління УРСР. При цьому були успадковані як структурно-функціональні, так й ідеологічні основи управління інформаційними відносинами, що діяли в Радянській Україні. Так, 15 грудня 1990 р. було утворено Головне управління по охороні державних таємниць у пресі та інших засобах масової інформації при Раді Міністрів УРСР, яке стало функціональним правонаступником Головліту УРСР, який діяв з 22 січня 1975 р. У Положенні про Управління зазначалось, що метою його діяльності є забезпечення єдиної державної політики по захисту від розголошення відомостей, як становлять державну таємницю, в матеріалах, що поширюються через пресу та інші засоби масової інформації (книжкова продукція, газети і журнали, теле- та радіопроекти, кінодокументалістика, інші форми публічного поширення інформації). З січня 1992 р. було затверджено нове Положення про Головне управління по охороні державних таємниць у пресі та інших засобах масової інформації при Кабінеті Міністрів України, а 5 липня 1993 р. управління було реформовано в Державний комітет України по охороні державних таємниць у пресі та інших засобах масової інформації, що суттєво його роль в управлінні інформаційною сферою не змінило.

Аналогічно, 1 серпня 1992 р. на базі Державного комітету Ради Міністрів УРСР у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі, що діяв з 23 лютого 1973 р., було утворено Державний комітет України по пресі, метою діяльності якого була реалізація державної політики у сфері видавничої справи в усіх її видах і формах, координація діяльності підприємств і організацій галузі та забезпечення державної підтримки у вирішенні ними завдань щодо задоволення потреб населення і суспільного виробництва [13].

22 листопада 1993 р. комітет по пресі реформовано в Державний комітет України у справах видавництв, поліграфії та книгорозповсюдження, розширено його мету діяльності, завдання та функції. Так, до компетенції комітету була віднесена реалізація державної політики у сфері видавничої справи, поліграфії та книгорозповсюдження, розробка та здійснення заходів щодо розвитку матеріально-технічної бази друкованих засобів масової інформації та книговидавання [14].

Другий етап (1994 – 1997 рр.) становлення системи управління інформаційною сферою характеризується активним включенням Президента України в процеси формування органів державного управління, надання центральним органам державного управління інформаційною сферою більш високого статусу в ієрархії державного апарату та розширенням їх компетенції, створенням нових органів. Так, згідно з Указом Президента від 18 листопада 1994 р. на базі Державного комітету України у справах видавництв, поліграфії та книгорозповсюдження і Державного комітету України по охороні державних таємниць у пресі та інших засобах масової інформації було утворено Міністерство у справах преси та інформації, яке згодом було перейменоване в Міністерство інформації. У Положенні про Міністерство зазначалось, що воно бере участь у виробленні державної політики у сфері преси, книговидавання і книгорозповсюдження, створення і захисту національного інформаційного простору та забезпечує її реалізацію, здійснює заходи щодо розвитку поліграфічної промисловості, забезпечує інформаційну безпеку з питань, що належать до його компетенції [15].

Згідно з Указом Президента України від 3 січня 1995 р. № 12/95 “Про вдосконалення системи управління державним телебаченням і радіомовленням України” було утворено Державний комітет телебачення і радіомовлення України (Держкомтелерадіо України). На нього покладено завдання: забезпечення реалізації державної інформаційної по-

літики засобами телебачення і радіомовлення; організація виконання актів законодавства у сфері телебачення і радіомовлення та відповідних рішень Національної ради з питань телебачення і радіомовлення; формування національного телерадіопростору; організаційне забезпечення поширення телерадіоінформації на зарубіжну аудиторію.

З 1997 р. розпочинається системне здійснення управлінських заходів в інформаційній сфері, що дає підстави констатувати настання третього етапу становлення державного управління інформаційною сферою. Згідно з Указом Президента України від 21 липня 1997 р. № 663/97 на Кабінет Міністрів України покладено обов'язки подати пропозиції щодо реформування системи державного управління процесами інформатизації державних органів, розбудови спеціальних телекомунікаційних систем, спеціальних інформаційних систем і ресурсів; забезпечити інформаційну безпеку та формування національної інформаційної інфраструктури; розробити концепцію розвитку і використання інформаційного простору України; внести пропозиції щодо створення єдиної системи формування, використання і захисту національних інформаційних ресурсів та інформаційного простору; розробити та затвердити державну програму здійснення інформаційної політики та розвитку національного інформаційного простору; вжити заходів до вдосконалення державної реєстрації суб'єктів інформаційної діяльності тощо [16].

Необхідно зазначити, що на третьому етапі також відбувалося подальше структурно-функціональне реформування державних органів, що здійснюють управління інформаційною сферою. Так, згідно з Указом Президента України від 19 серпня 1999 р. № 1017/99 утворено Державний комітет інформаційної політики України, який став правонаступником ліквідованого Міністерства інформації. Комітет здійснював формування і проведення державної політики в інформаційній та видавничій сферах, розроблення механізму її проведення; аналіз тенденцій розвитку національного інформаційного простору, ринку друкованої продукції України; розроблення та реалізацію заходів щодо розвитку і захисту національного інформаційного простору, вітчизняної видавничої справи; формування і здійснення державних програм випуску суспільно необхідних видань [17]. Згодом Державний комітет інформаційної політики та Державний комітет телебачення і радіомовлення України були об'єднані в Державний комітет інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, який через певний час знову було перейменовано в Держкомтелерадіо України.

Слід зазначити, що позитивний управлінський ефект від трансформації Міністерства інформації в Держкомтелерадіо України є досить дискусійним.

По-перше, виходячи із стратегічно важливого значення інформаційної сфери в суспільних відносинах, управління в цій сфері повинно здійснювати міністерство як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, а не державний комітет, який за своїм статусом нижчий [18].

По-друге, прослідковується явна невідповідність між назвою “Держкомтелерадіо” та компетенцією комітету. Так, термін “телебачення і радіомовлення” застосовується тільки в його назві, а в тексті Указу Президента, що визначає його статус, телебачення і радіомовлення взагалі не згадуються. Це цілком відповідає Закону України “Про телебачення і радіомовлення”, стаття 4 якого встановлює принцип, згідно з яким держава законодавчо визначає органи влади, які здійснюють реєстраційні та регулюючі функції в галузі телерадіомовлення, і не допускає створення нових чи наділення існуючих державних органів тотожними або дублюючими повноваженнями щодо аудіовізуальних засобів масової інформації.

Згідно зі статтею 7 цього ж Закону державне управління та регулювання у сфері телерадіомовлення здійснюють три державні органи: Верховна Рада України (визначає

державну політику щодо телебачення і радіомовлення), Кабінет Міністрів України (забезпечує реалізацію державної політики щодо телебачення і радіомовлення, координує діяльність міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади у цій сфері), Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (єдиний орган державного регулювання діяльності у сфері телебачення і радіомовлення) [19]. У Положенні про Держкомтелерадіо України є тільки одна норма, яка передбачає координацію та здійснення ним методологічного забезпечення діяльності державних засобів масової інформації, у тому числі Національної телекомпанії України, Національної радіокомпанії України, державної телерадіокомпанії “Крим”, обласних державних телерадіокомпаній, Київської та Севастопольської регіональних державних телерадіокомпаній [20]. В той же час, у статутах Національної телекомпанії України та Національної радіокомпанії України передбачено, що координація Держкомтелерадіо України стосується тільки питань поширення телекомпаніями офіційної інформації про найважливіші події та суспільні економічні процеси у державі.

З прийняттям Верховною Радою України Закону № 2222-IV від 8 грудня 2004 р. “Про внесення змін до Конституції України” [21] розпочинається четвертий етап становлення системи управління інформаційною сферою. Згідно із внесеними змінами до Конституції питання утворення, реорганізації та ліквідації міністерств та інших центральних органів виконавчої влади віднесено до компетенції Кабінету Міністрів України. На підставі цього Постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 р. № 897 затверджено нове Положення про Державний комітет телебачення та радіомовлення України, згідно з яким Держкомтелерадіо України віднесено до центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, а також розширено коло його завдань.

В інформаційній сфері Держкомтелерадіо України виконує ряд загальних та спеціальних функцій управління [21]. До загальних функцій відносяться:

- планування (підготовка пропозицій щодо формування державної політики в інформаційній та видавничій сферах і визначення пріоритетних напрямів дальшого розвитку цих сфер, а також формування державної політики у сфері захисту суспільної моралі; участь у розробленні проектів Державного бюджету України і Державної програми економічного і соціального розвитку України; розробка пропозицій щодо економічного та соціального розвитку інформаційної та видавничої сфер);
- організація (участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики в інформаційній та видавничій сферах, у сфері захисту суспільної моралі, вжиття заходів для розширення інформаційної сфери, підвищення її функціональних можливостей та ефективності; здійснення згідно із законодавством функції з управління об'єктами державної власності, що перебувають в його управлінні);
- координація (міжгалузева координація та функціональне регулювання з питань діяльності інформаційної та видавничої сфер);
- контроль (спрямування та контроль діяльності управлінь у справах преси та інформації обласних державних адміністрацій, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій; здійснення державного нагляду за додержанням законодавства у сфері захисту суспільної моралі; забезпечення в межах своєї компетенції реалізації державної політики стосовно дотримання державної таємниці, здійснення контролю за її збереженням у центральному апараті Комітету, на підприємствах, в установах та організаціях, що перебувають в його управлінні);
- кадрове забезпечення (забезпечення перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників засобів масової інформації та видавничої сфери, проведення наукової діяльності; погодження в установленому порядку кандидатур для призначення на посади та

звільнення з посад керівників відповідних структурних підрозділів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та їх заступників; подання пропозицій щодо відзначення працівників інформаційної та видавничої сфер державними нагородами).

Серед спеціальних функцій Держкомтелерадіо України варто виділити наступні:

- інформаційно-аналітичну (ведення Державного реєстру України видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції, підготовка та подання Президентів України, Кабінету Міністрів України аналітичних матеріалів про висвітлення засобами масової інформації найважливіших питань внутрішньої та зовнішньої політики держави, аналіз та прогноз розвитку ринку інформаційної, видавничої продукції в Україні та світі);

- інноваційну (впровадження новітніх інформаційних технологій, інформаційне забезпечення підтримки інноваційних процесів у державі та розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет, розширення спектра засобів і вдосконалення методів оприлюднення у мережі Інтернет об'єктивної соціально-політичної, економічної, освітньої, правової, науково-технічної та інших видів інформації про Україну);

- ліцензування (здійснення ліцензування і реєстрації спеціалізованих засобів масової інформації сексуального чи еротичного характеру, контроль за наявністю ліцензій у суб'єктів господарювання, додержання ними ліцензійних умов);

- методичну (надання методичної допомоги прес-службам, інформаційно-аналітичним підрозділам і підрозділам взаємодії з засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю органів виконавчої влади, здійснення методологічного забезпечення діяльності державних засобів масової інформації, у тому числі Національної телекомпанії України, Національної радіокомпанії України, державної телерадіокомпанії “Крим”, обласних державних телерадіокомпаній, Київської та Севастопольської регіональних державних телерадіокомпаній, інформаційних агентств, а також державних видавництв, поліграфічних підприємств і підприємств книгорозповсюдження [20].

Висновки.

У сучасних умовах інформаційна сфера набула стратегічного значення, що активізувало процеси її державного управління. Специфічна природа та структура інформаційної сфери, в основі якої є інформація в процесі обігу в суспільстві і державі, обумовлює високий рівень її складності як об'єкта державного управління. Одним з ефективних заходів у цьому напрямі є вдосконалення системи органів державного управління інформаційною сферою.

На сьогодні в Україні функціонує система органів виконавчої влади, що здійснюють управління окремими аспектами інформаційної сфери та відрізняються за організаційно-правовою формою, підпорядкуванням, територією поширення управлінського впливу, компетенцією тощо. Аналіз правового статусу органів державного управління інформаційною сферою дає можливість зробити висновок про те, що держава ставить за мету сконцентрувати управлінські зусилля на гуманітарних та технічних аспектах інформаційних відносин. Ключовим органом, що здійснює управління гуманітарними аспектами інформаційної сфери та реалізує державну інформаційну політику, є Державний комітет телебачення і радіомовлення України, на який покладено ряд загальних (планування, організації, координації, контролю, кадрового забезпечення) та спеціальних (інформаційно-аналітичну, інноваційну, ліцензійну, методичну) функцій.

Окремих досліджень потребують процеси державного управління технічними аспектами інформаційної сфери, а також інформаційною безпекою, що може бути предметом подальших розвідок у цьому напрямі.

Використана література

1. Державне управління: Словник-довідник; За заг. ред. В.М. Князева. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.
2. Державне управління: теорія і практика. За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора Авер'янова В.Б. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 432 с.
3. *Атаманчук Г.В.* Теория государственного управления: Курс лекций. – М.: Омега, 2004. – 584 с.
4. *Нисневич Ю.А.* Информационный фактор политической модернизации // Вестник Московского университета. Сер.12, Политические науки. – 2001. – С. 89-94.
5. Закон України “Про інформацію” // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
6. Проект Закону України “Про Концепцію національної інформаційної політики України” // www.rada.kiev.ua.
7. *Курашвили Б.П.* Очерк теории государственного управления. – М., 1987. – 292 с.
8. Політологічний енциклопедичний словник; За ред. Ю.С. Шемчушенка, В.Д. Бабкіна. – К.: Генеза. – 1997. – 912 с.
9. Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи / Колектив авторів: науковий керівник Цветков В.В. – К.: “Оріяни”, 1998. – 498 с.
10. *Атаманчук Г.В.* Теория государственного управления: Курс лекций. – М.: Омега. – 2004. – 584 с.
11. *Бачило И.Л.* Организация советского государственного управления. Правовые проблемы. М.: Изд-во “Наука”. – 1984. – 202 с.
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2006 № 426 “Про використання у 2006 році коштів державного бюджету в інформаційній сфері” // Офіційний вісник України. – 2006. – № 14. – Ст. 991. – С. 85.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.1992 № 443 “Питання Державного комітету України по пресі” // Бібліотека баз даних і знань у галузі держави і права. – ПС “Законодавство”. – Науково-дослідний центр правової інформатики Академії правових наук України. – К., 2006.
14. Постанова Кабінету Міністрів України “Питання Державного комітету України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження” від 22.11.1993 № 944 // Бібліотека баз даних і знань у галузі держави і права. – ПС “Законодавство”. – Науково-дослідний центр правової інформатики Академії правових наук України. – К., 2006.
15. Указ Президента України “Про Положення про Міністерство України у справах преси та інформації” від 02.01.1995 № 9/95 // Бібліотека баз даних і знань у галузі держави і права. – ПС “Законодавство”. – Науково-дослідний центр правової інформатики Академії правових наук України. – К., 2006.
16. Указ Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України” від 17 червня 1997 року “Про невідкладні заходи щодо впорядкування системи здійснення державної інформаційної політики та удосконалення державного регулювання інформаційних відносин” від 21.07.1997 № 663/97 // Урядовий кур'єр. – 24 липня, 1997 р.
17. Указ Президента України “Про Положення про Державний комітет інформаційної політики України” від 19.08.1999 № 1017/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 33. – С.107.
18. Указ Президента України від 15.12.1999 № 1572/99 “Про систему центральних органів виконавчої влади” // Офіційний вісник України. – 1999. – № 50. – С. 8.
19. Про внесення змін до Закону України “Про телебачення і радіомовлення” // Офіційний вісник України. – 2006. – № 7. – Ст. 339. – Стор.11.

20. Указ Президента України “Про Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України” від 27.08.2003 № 920/2003 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 35. – С. 18.

21. Закон України “Про внесення змін до Конституції України” від 08.12.2004 № 2222-IV. // Відомості Верховної Ради України. –2005. – № 2. – Ст. 44. – Стор. 65.

22. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення та радіомовлення України” від 11.07.2007 № 897 // Офіційний вісник України. – № 52. – Ст. 2102. – Стор.28.

~~~~~ \* \* \* ~~~~~